

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
В ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ
СЛІДЧЕ УПРАВЛІННЯ

вул. Винокурова (Дніпросталівська), 2, м. Дніпро, 49051
su_kanc@dn.police.gov.ua

ПОВІДОМЛЕННЯ
про підозру

місто Краматорськ Донецька область

«23» 08 2024 року

Старший слідчий в ОВС відділу СУ ГУНП в Донецькій області капітан поліції Стрелецький Євген Олександрович, розглянувши матеріали кримінального провадження, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 12014100080007021 від 13.08.2014, та, встановивши наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення, відповідно до ст. 42, 276, 277, 278 КПК України, -

ПОВІДОМИВ:

Токаренка Миколу Андрійовича, 22.05.1957 р.н., уродженця м. Горлівка Донецької області, громадянина України, не судимого, стосовно якого на розгляді Селидівського міського суду перебуває кримінальне провадження за ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, т.зв. судді Верховного суду ДНР, який зареєстрований та проживає за адресою: Донецька область, м. Горлівка, пр. Перемоги, буд. 88, кв. 23,

про підозру в порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України.

З лютого 2014 року представниками Російської Федерації (далі – РФ) розпочато збройне вторгнення збройних сил РФ (далі – ЗС РФ), яке керівники РФ назвали переміщенням військових підрозділів у межах звичайної ротації сил Чорноморського флоту, які у взаємодії з військовослужбовцями Чорноморського флоту РФ та іншими підрозділами ЗС РФ здійснили блокування й захоплення адміністративних будівель і ключових об'єктів військової та цивільної інфраструктури України, забезпечили військову

окупацію території АРК і м. Севастополя. 18.03.2014 РФ оголосила про офіційне включення Криму до її території.

Одночасно з цим протягом березня та на початку квітня 2014 року під безпосереднім керівництвом та контролем представників влади та ЗС РФ представники іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд і груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих РФ, взяли під контроль будівлі, у яких були розташовані органи місцевої влади та місцеві органи виконавчої влади України, військові об'єкти України в окремих районах Донецької та Луганської областей України. 07.04.2014 в м. Донецьку створено терористичну організацію «Донецька народна республіка» (далі – «ДНР»), а 27.04.2014 в м. Луганську - терористичну організацію «Луганська народна республіка» (далі – «ЛНР»), у складі яких утворені незаконні збройні формування, які досі функціонують.

Внаслідок військових дій у період із травня по серпень 2014 року сили оборони України звільнили частину раніше окупованих територій Донецької та Луганської областей.

Окремі території України, що входять до складу Донецької та Луганської областей, є окупованими РФ (зокрема окупаційною адміністрацією РФ) починаючи з 07.04.2014, відповідно до ч. 2 ст. 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 № 1207-VII та з цього моменту перебувають під ефективним контролем РФ.

Відповідно до ст. 2, спільної для Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року, Конвенції, як і інші акти законів і звичаїв війни (міжнародного гуманітарного права), застосовуються до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни, у тому числі до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Таким чином, з лютого 2014 року до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією РФ проти України, окупацією частини території України, що вказує на поширення дії на території України законів та звичаїв війни (норм МГП).

При цьому, згідно ст. 47 Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 особи, що перебувають під захистом, які знаходяться на окупованій території не будуть у жодному разі та жодним чином позбавлені переваг цієї Конвенції у зв'язку з будь-якими змінами, запровадженими стосовно керівних установ чи управління цією територією внаслідок її окупації, або у зв'язку з будь-якою угодою, укладеною між властями окупованої території та властями окупаційної держави, або у зв'язку з анексією окупаційною державою всієї або частини окупованої території.

У свою чергу умисне відбирання в особи, що перебуває під захистом, права на справедливий і офіційний судовий процес, рекомендований Конвенцією, відповідно до ст. 147, становить тяжке порушення.

Аналогічні норми закріплено у ст. 85 (4) (е) Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 08.06.1977, відповідно до якої розглядаються як серйозні порушення цього Протоколу такі дії, як позбавлення особи, яка користується захистом Конвенцій або захистом, згаданим у пункті 2 цієї статті, права на неупереджене й нормальне судочинство, коли вони здійснюються навмисне й на порушення Конвенцій або цього Протоколу.

При цьому відповідно до ст. 75(4)(а) Протоколу I особі, визнаній винною у вчиненні кримінального правопорушення, пов'язаного зі збройним конфліктом, не може бути винесено жодного вироку, і вона не може бути піддана жодному покаранню, крім як за постановою неупередженого й відповідним чином створеного суду, що додержує загальноновизнаних принципів звичайного судочинства, які включають таке: (а) процедура повинна передбачати, щоб обвинувачений був без затримки проінформований про деталі правопорушення, що ставиться йому за вину, й надавати звинуваченому до і під час суду всі необхідні права та засоби захисту.

Без шкоди для застосування Конвенцій і цього Протоколу серйозні порушення цих документів розглядаються як воєнні злочини (ст. 85 (5) Протоколу I).

Відповідно до ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення.

Кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку.

Крім цього, статтею 5 вищевказаної Конвенції передбачено, що кожен має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом: законне ув'язнення особи після засудження її компетентним судом (підпункт «а» пункту 1 цієї статті); законний арешт або затримання особи, здійснене з метою допровадження її до компетентного судового органу за наявності обґрунтованої підозри у вчиненні нею правопорушення або якщо обґрунтовано вважається необхідним запобігти вчиненню нею правопорушення чи її втечі після його вчинення (підпункт «с» пункту 1 цієї статті).

З метою реалізації окупаційної політики на частині території Донецької області, яка опинилась під контролем представників окупаційної адміністрації РФ в особі представників терористичної організації «ДНР», у невстановлений досудовим розслідуванням час, але не пізніше 22.10.2014, невстановленими досудовим розслідуванням вищими посадовими особами РФ та підконтрольними їм представниками терористичної організації «ДНР»

(досудове розслідування стосовно яких здійснюється в іншому кримінальному провадженні) створено систему т. зв. судових органів, уповноважених діяти в інтересах країни окупанта на підставі законодавства, запровадженого з порушенням норм ст. 64 Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949.

Так, 14.05.2014 окупаційною владою прийнято т.зв. Конституцію ДНР, яка проголосила дію на окупованій частині Донецької області т.зв. Верховного суду ДНР та інших судів.

У подальшому на окупованій території Донецької області т.зв. постановою ради міністрів ДНР № 40-1 від 22.10.2014 «Про створення судової системи» визначено систему т.зв. судових органів ДНР та заборонено діяльність судових органів (судів) України та територіального управління Державної судової адміністрації України в Донецькій області. Водночас т.зв. постановою ради міністрів ДНР № 40-2 від 22.10.2014 «Про судоустрій» затверджено «Тимчасове положення про судоустрій», складовою якої є т.зв. Верховний суд ДНР, до якого у подальшому представниками окупаційної влади РФ у порушення вимог ст. 64 Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 призначено т.зв. суддів.

31.08.2018 окупаційною владою прийнято т.зв. Закони «Про судоустрій ДНР», яким скасовано дію «Тимчасового положення про судоустрій» та сформовано нову т.зв. судову систему, та «Про статус суддів».

Одночасно з вищевказаним процесом представниками окупаційної влади у порушення вимог Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 прийнято т.зв. постанову № 9-1 від 02.06.2014 «Про застосування законів на території ДНР у перехідний період», якою визнано дію на окупованій території Донецької області Кримінально-процесуального кодексу Української РСР від 28.12.1960 зі змінами та доповненнями до 2012 року (далі – КПК ДНР). 19.08.2014 прийнято т.зв. Кримінальний кодекс ДНР (далі – КК ДНР). Згодом, т.зв. постановою Народної ради ДНР від 24.08.2018 прийнято т.зв. Кримінально-процесуальний кодекс ДНР.

Усвідомлюючи всі вищевикладені обставини, колишній суддя України, громадянин України Токаренко М.А. (звільнений відповідно до постанови Верховної Ради України від 16.07.2015 з посади судді Калінінського районного суду м. Горлівка Донецької області), будучи добровільно призначеним відповідно до т.зв. указу Глави ДНР Захарченка О.В. від 17.03.2016 № 71 на т.зв. посаду судді до новоствореного і незаконно сформованого т.зв. Верховного суду ДНР, усвідомлюючи наявність міжнародного збройного конфлікту, діючи за попередньою змовою групою осіб з іншими незаконно призначеним т.зв. суддями та іншими особами з числа т.зв. правоохоронних органів ДНР (досудове розслідування відносно яких здійснюється в інших кримінальних провадженнях), проводив кримінальні процеси щодо незаконно затриманих цивільних громадян України, які залишились та перебували на тимчасово окупованій території Донецької області, тобто осіб, які перебувають під захистом, керуючись незаконно прийнятими кримінальним та кримінально-процесуальним кодексами, що призвело до відмови у праві на справедливий і

офіційний судовий процес, як того вимагає МГП, та подальшого незаконного ув'язнення таких осіб.

Так, 28.03.2018 Токаренко М.А., перебуваючи у приміщенні т.зв. Верховного суду ДНР, розташованого за адресою: м. Донецьк, Ворошиловський район, пл. Правосуддя, 1, на т.зв. посаді судді Верховного суду ДНР, усвідомлюючи наявність міжнародного збройного конфлікту, діючи умисно, за попередньою змовою групою осіб з т.зв. суддями Стратейчук Л.З. і Одеговим І.О., та іншими особами з числа т.зв. правоохоронних органів ДНР (досудове розслідування відносно яких здійснюється в інших кримінальних провадженнях), грубо порушуючи вимоги національного законодавства України та ст. ст. 47, 147 Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949, ст. ст. 75(4)(а), 85 (4) (е) Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 08.06.1977, ст. ст. 5, 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950, керуючись т.зв. КПК ДНР, засудили цивільну особу – громадянина України Матюшенка Валерія Миколайовича, 16.01.1965 р.н., попередньо незаконно затриманого представниками т.зв. правоохоронної системи ДНР, за безпідставним обвинуваченням за ст. 321 КК ДНР до покарання у вигляді 10 років позбавлення волі, тим самим умисно позбавивши захищену особу права на справедливий і належний судовий процес та забезпечивши подальше незаконне її ув'язнення.

Таким чином, Токаренко Микола Андрійович підозрюється в порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України.

Старший слідчий в ОВС відділу
СУ ГУНП в Донецькій області
капітан поліції

Євген СТРЕЛЕЦЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО
Прокурор відділу процесуального
керівництва та підтримання
публічного обвинувачення
управління протидії злочинам,
вчиненим в умовах збройного
конфлікту, Донецької обласної прокуратури
«23» 08 _____ 2024 рік

Денис ХОДУС